

SZERKESZTŐI IRODA:

Balmaz-utca végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények címzettjei.

Az „ELLENZÉK” előfizetési díja:

Évesre 16 frt v. 32 korona. Negyedévre 4 frt v. 8 korona. Félévre 8 frt v. 16 korona. 1 hónapra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 forint.

Nyilttári cikkei: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Mit végeztek?

Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter szombaton Bácsban hosszasan tárgyaltak osztrák kollégáikkal és vasárnap Bácsaérkeztek Budapestre.

Ez a legeslegújabb hír a kiegyezési kísérletek dolgában.

Hogy miről tárgyaltak, azt tudjuk, de hogy mint végeztek, arról hallgatnak a krónikák.

Hallgatnak pedig azért, mert Bánffy Dezső és Lukács László mélyeséges fogadtak, s ugyanerre kötelezték magukat az osztrák kollégák is.

Már hogy meddig titkolóznak, azt nem tudjuk, de hisszük, hogy mennél több felattan a titkok zára és megvilágítja a világ, hogy csak diszkuráltak-e, avagy végeztek is valamit.

Ezt az utazást kommentáló hírek szövegezték, hogy Bánffy és Lukács az ezuttal döntő dolognak az elvégzéséből utaztak fel Bácsba.

Döntöttek-e, vagy nem e pillanatban nem tudjuk! Sejtjük azonban, hogy nemleges dolgot nem végeztek, mert az ezt cselekedték, akkor Bánffynak kötelessége lett volna a királyhoz menni és neki referálni a történetekről, mert Bánffy Budapestre jött, ebből kell következtetni, hogy vagy nem tárgyaltak érdemleges dolgot, vagy ha igen, azt nem jutottak végleges megállapodásra.

Ma is tehát ott állunk, ahol voltunk. Alkudozunk, kísérletezünk, tárgyalunk, utazgatunk s a kérdés nem jut előbbre, mint a hol eddig.

Ma holnap egybeül a magyar képviselőház, a melynek még is csak a döntő dolog lesz valamit a tudomására hozni mindabból, amit a szünet alatt a kormány ebben a nevezetes kérdésben végzett, ha ugyan egyáltalán végeztek valamit.

Lesz-e jelenteni valójában a kormány a képviselőháznak, azt valójában nem tudjuk, de megmondani. Holott talán elérkezett volna az ideje annak, hogy a kormány immár komoly határozatokat hozzon.

Hát azt megengedjük, hogy a magyar-kormányzat szándéka megoldja a kérdést, de vagy nem tudja, vagy olyan akadályokkal kell megküzdenie, a melyeknek legyőzésére nincs az ereje, vagy a bátorsága.

Annyit látunk, hogy ezek az akadályok osztrák részről merültek fel. Thun gróf már megkezdte az akciózt, melynek az a célja, hogy az alkotmányos kormányzást lehetővé tegye.

Ez a dolog nem sikerült neki. Most már berekesztette a parlamentet és kormányoz az úgynevezett — szükségrendeletekkel.

Ez az osztrák felfogás szerint még nem jelent alkotmányon kívüli állapotot. Am a magyar felfogás szerint ez az állapot egyáltalán nem az, melyet a kiegyezési törvény feltételez oly célból, hogy az ezen állapotban lévő Ausztriával a kiegyezési szerződést érvényesen megújíthassuk.

Bánffy bárónak most bizonyára az volt a célja, hogy az osztrák kormányval megbeszélje annak a módját, hogy miképp állítsák vissza az alkotmányosság Ausztriában, mint előfeltétele a gazdasági kiegyezés megújításának.

Ugy kell lenni, hogy Thun gróf most sem tudott ez irányban garanciákat nyújtani, s ma is csak ott állunk, ahol voltunk.

Kétségtelenül tanácskoztak a felek, hogy ha egyelőre nem lehet az alkotmányosságot a maga teljességében visszaállítani, az osztrák kormánynak engedessék idő az újabb kísérletre.

Bele ment-e ebbe Bánffy, vagy e, azt ma még csak ő tudja.

Mi hisszük, hogy nem. Mert annyit tudunk, hogy maga a magyar kormánypart sem hajlandó újabb provizoriumba belemenni, a minek aztán csak az a következménye lehet, az t. i., hogy komolyan hozzáfogjunk az önálló gazdasági berendezkedéshez.

Ez meg az osztrákoknak nem tetszik, s most már attól függ a kérdés, hogy az uralkodó melyik felfogáshoz csatlakozik. Ha a magyar kormány álláspontját nem osztja, akkor a Bánffy-kormányzat feltétlenül le kell mondania, ha pedig — a mi nem valószínű — az osztrák felfogást nem osztja, akkor Thun gróf és kabinetjének kell beadnia a kulcsot.

Bármint legyen is, egy dolog bizonyos és ez az, hogy ebből a zavaros helyzetből egyelőre aligha bontakoznak ki s még kevésbé olyképp, hogy ez Magyarországnak javára váljon.

Mindenestre érdekel várhatjuk a fejleményeket.

Politikai hírek.

Baj van. A magyar kormány kebelében nagy konfliktus tört ki, mely aligha fog simán végződni. Mint budapesti tudósítónk írja: Bánffy Dezső br. miniszterelnök és Perczel Dezső belügyminiszter között hosszú idő óta konfliktus lappang, mely a minap, mikor a belügyi államtitkárság betöltéséről volt szó, majdnem kitorásra került. Bánffy ugyanis felfogását a Jászai Zoltán és Sándor miniszteri tanácsos kinevezését, mely maga után vonta volna Perczel lemondását és Márkus József főpolgármester miniszterré kinevezését. A miniszterelnököt pártja egyes tagjainak sikerült lebeszélni utóbbi tervéről, mire a miniszterelnök Csáky Albin gróftól kérésre a belügyminiszterséggel. Csáky azonban visszautasította az ajánlatot és így egyelőre marad minden a régi.

A munkás statisztika szervezése. A múlt hét elején az osztrák kormány törvényerejű rendeletet adott ki a Bácsban létesítendő munkás-statisztikai hivatal ügyében. Most ugy halljuk, hogy hasonló irányú szervezésre vonatkozólag nálunk is folynak munkálatok s a kormány az a szándéka, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot legközelebb kidolgoztassa. A kereskedelemügyi minisztérium egyik tisztviselője hosszabb külföldi tanulmányozás után most készített el ennek a törvényjavaslathoz tervezetét, mely egy kontemplatív szervezést, hogy a központi statisztikai hivatalban külön osztály létesüljön a munkásstatisztika vezetésére, de a többi statisztikai ágaknál önállóbb és szélesebb munkakörrel. Az új statisztika célja a gazdasági és szociális törvények alkotása céljára való adatok rendszeres gyűjtése, feldolgozása s időnkint való közzététele volna. Ezek az adatok az ipar, bányászat, mezőgazdaság, kereskedelem és közlekedés terén alkalmazott munkások helyzetére, jólétére, az e célból alkotott törvények eredményének feltüntetésére, valamint a termelés körére és mértékére vonatkoznak s együttesen mutatják ki a különböző kormányzati ágak idevágó adatgyűjtését is. Az új statisztikai szervezet költségét egyelőre évi 120—150,000 forintba becsülik.

Új ipar törvény novella. Az igazságügy-miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve, az 1884. évi törvények novelláris módosítását készíti elő. Az új novella több módosítást készít elő. Ezen kívül legkisebb jelentőségű módosítások egyben főként az ipari képesítés ügyében, akárcsak a jelenlegi viszonyokat megváltoztatni, a mivel a hazai iparosságnak egyik legérdekesebb hangoztatott óhaját teljesítne.

A politikai helyzet.

Bács, aug. 6.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter tegnap esti 10 órakor érkezett Bácsba. Még este több magyar politikus-al találkoztak a Sacherben és velük megbeszélték a helyzetet.

Ma d. e. 10 órakor az osztrák belügy-minisztérium épületében megkezdődött a konferencia, a melyben az osztrák részről Thun miniszterelnök és Kaizl pénzügyminiszter vett részt. A tanácskozás délutáni 1 óráig folyt. Kifűző forrásból szerzett információim a következők:

Bánffy azzal a kijelentéssel érkezett, hogy a maga részéről egyelőre újabb indítványt nem tesz, eddigi álláspontja megváltoztatásának szükségét nem látja, fenntartja eddigi megállapodását és ragaszkodik ahhoz, hogy Thun kormányát váltassa be a május hónap elváltat obligót.

Az osztrák kormány ezzel szemben utalt a helyzetnek folytonosan újabb komplikációira és újabb halasztást kér elváltat kötelezettségének teljesítésére. Kéri a status quo fenntartását legalább néhány óra, hogy azalatt időt nyerjen a végleges kiegyezés megkötésére.

A magyar kormány erre hajlandóságot mutat, arra az esetre, ha az osztrák kormánytól teljes garanciát nyer arra nézve, hogy újabb rövid haladás után még újabb halasztást nem kér többé. Szükséges azonban ehhez az is, hogy az osztrák kormány fölhatalmazást adjon a magyar kormányra arra nézve is, hogy a parlamentben is előterjeszhesse az osztrák kormány tervét és módját, a melylyel a kiegyezést megkötetheti véli, mert másképp a halasztásnak ismét csak újabb, pár havi provizorium volna az eredménye.

A mai tárgyalás anyaga csak a kiegyezés körül forgott, sem a kvóta, sem más mellékes kérdés szóba nem került.

Bánffy báró a tárgyalások menetéből meggyőződött arról, hogy neki most semmi szüksége az Ischlbe menetire, minden más hírral szemben tehát a leghatározottabban jelenthetem, hogy Bánffy most nem megy Ischlbe. A magyar miniszterelnök a Házát elnapoló királyi kéziratot együtt megkapta a kiegyezési dologban is a felhatalmazást, a melylyel szeptemberig intézkedhetik és így csak az esetben megy Ischlbe, ha újabb felhatalmazásra volna szüksége.

A magyar kormány felfogásában azonban most új szempont is jelentkezik.

Bánffy báró ugyanis kijelentette, hogy a politikai helyzetre való figyelemmel és annak kedvéért nem hajlandó menni az önálló magyar vámtariffa és

Thun kormányát sem hajlandó az örökös provizoriumok megadásával segíteni. Elvárja inkább az osztrák kormánytól, hogy a helyzet tarthatatlanságából ez vonja le a következményeket.

A magyar kormány nem gondol az önálló berendezkedésre, hanem odahatni igyekszik, hogy Ausztriával kiegyezés létesüljön.

A mi az osztrák kormány tervét illeti, tudjuk, hogy a legutóbbi delegációk utasításak óta a tartománygyűlések választási rendjének módosításával készülnek egy új Reichsrath összeállítására.

A magyar kormány azonban ebben sem bizik valami nagyon, mert a németellenzéknek az a jelszava, hogy aktív resistenciát fejt ki az osztrák kormányra minden akciója és terve ellen, a mely a nyelvkérdés szabályozása előtt foganatosíthatnák.

Egy másik tudósító ezeket írja:

Az értekezletet, melyre a magyar miniszterek péntek este Bácsba érkeztek, szombaton tartották meg. A belügyminisztériumban két hosszú értekezlet volt, melyek egyike délelőtt tíz óráig, a másik délután öt óráig tartott.

A délelőtti értekezleten osztrák részről gróf Thun miniszterelnök, dr. Kaizl pénzügyminiszter, a ki e célból utazását megszakította és dr. Bärnreuther kereskedelmi miniszter; magyar részről báró Bánffy miniszterelnök és dr. Lukács pénzügyminiszter vettek részt.

A délutáni értekezleten ezeken kívül még gróf Goluchowsky külügyminiszter és Kállay közös pénzügyminiszter is résztvettek.

A két értekezlet közötti időben még az osztrák miniszterek maguk között is tárgyaltak az osztrák miniszterelnöki palácban és ugyanabban az időben Kállay a miniszterekkel értekezett a magyar-magyar kancelláriában; fél ótkor pedig dr. udvari osztrák pénzügyminiszter felkereste dr. Kaizl magyar pénzügyminisztert.

Ez értekezlet eredményét a titokban tartják, de beavatottak szigorúan hiszik, hogy a tanácskozások, örökben azt berekesztettek, hosszú tartamú tárgyalásokat vezetnek eredményre, s megdöcöcszár nem léte, de nem is szakitottuk kiegyezés sem jött tárgyalásokat, hanem megvárják meg végleg a letétek fognak következniég további értekez-

A magyar miniszterek Budapestre. Péntek vasárnap visszafolyamán Ischlbe megy Bánffy a jövő hét szünetig azért, hogy a királyhoz, való értekezletről. Hogy jelentést tegyen neki az fog-e menni jelentést gróf Thun is Ischlbe határozták el, s tenni, azt még nem

Az „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1898. augusztus 8.

Bonczhidai kastély és parkja.

Először elhinni, hogy a Bánffy György Bonczhidai kastélya és roppant terjedelmű parkja a látogatóra nézve oly imponáló benyomást gyakorol, mint egy fejedelmi lak. A Bonczhidai parkot látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

A Bonczhidai kastélyt látta s a Bonczhidai kastélyt, szívét büszkeség szelével szelhesen, mint egy fejedelmi lak.

nagy utazót, hogy, mielőtt az ember a saját városából kilépne, szükséges, hogy annak viszonyait és emlékeit tüzetesen megismerkedjék.

En is sétáltam mára schönbrunni kastélyban. Étettem a kristálytobozban az arany halakat, Pihenem a dombon levő gloriétben. Gyönyörködtem a királyi lakban s oszonnálant Schönbrunn egyik elegáns vendéglőjében.

Bonczhidán azonban nem voltam soha. Pedig Bonczhida 34 kilométerre esik Kolozsvártól, Schönbrunn pedig több mint 750 kilométerre.

Ezt váltig rösteltem s nyomban elhatároztam, hogy a legelső alkalommal kirándulok ide.

Ez a kirándulás ma meg is történt. A szerzett benyomásokról kívánok, az alábbiakban beszámolni.

Kőváry ajánlotta a közlekedési eszközöket, készítette az utiteret. Így történt, hogy ő harmadmagával velőcipőden, ketten vonattal, indultunk, négyen pedig kocsival eredtek utnak. A különböző eszközökön zónázó társaság a községi jegyzőjénél, Totzsauer Károlynál került össze. Innen indultunk a parkba.

Oda a kastély főkapuján, melynek homlokzatán a Bánffy-család címere látható lehet bejutni.

A kapun egy tágas négyszögű udvarba jutunk.

Az udvar fehérre meszelt magas falán 27 pogány isten és fél isten „ét nagyságu” szobra fogadja a látogatót.

Hatszáz lóra berendezett istálló foglalja körül az udvart. Egyik istállóban Mária Terézia idejében építettek egy kútat, mely fölött a királynő egykori kedvenc lovának „életnagyságu” szobra látható.

A belső udvarban nyulik el roppant területen a fejedelmi berendezésű kastély s ezt elhaladva, a látogató a parkba jut.

A park, közel 500 hold térségen terül el.

Egy roppant nagyságu oasist képez ez itt, a mezőség lábainál, a csupasz lombok és kopár előhegyek között.

Ez oázis, erdejének és növényzetének nagy befolyással önzonussá teszi a levegőt; a körülötte elterülő, művelés alatt álló mezőgazdasági földekre termékenyítőleg hat, a hideg és meleg közötti átmenetnél a különböző kiegyenlítésre, befolyva szabályozza nedvesség lecsapolását olyan módon, hogy a növényzet élete azt megkívánja. E szorokos befolyásnak tulajdonítható, hogy minden irányban, több kilométer távolságra dus kalászt ringatnak a földek s a tengeri vetések csöstell oszjtják az áldást. Minden száron két-három, sőt négy gazdagon megrakott cső is látható.

A park különben nem lesz egyedüli termékenyítő terület. A gróf évtizedek óta fáradozik azon, hogy a terjedelmes birtokán levő dombok és hegyek tar — koponyáit bejombosítsa. Csakhogy ez nehéz ám! Nem olyan, mint a Csillag Anna pomádéval való hajnóvadászat. Ott a fantázia sokat pótol, itt semmit. A természetben nincs ugrás. Elősegíteni lehet az „Érők” munkáját, de eliba

vágni ezeknek, — lehetetlen. A kiirtott vén erdő helyére a természet epilobiumot, málnát és szedret ültet.

Ezeket nyár, nyír, fűz, éger, vagy a talaj viszonyok szerint más „erdei gyom” néhány év múlva kiszorítja. E gyomoknak nyakára hág a bükk, tölgy vagy fenyő, mely aztán erős testet képezve, ha nem háborgatják, évszázadokra erőteljes erdőt alkot.

De ugy látszik, itt háborgatták, elpusztították az erdőt. Lelegettették az erdei gyomokat s kopárrá lett a talaj.

Most eme procezsus idejét kell rövidíteni. Ezzel foglalkozik a nemes gróf befásítási munkálatánál.

A gróf a kopár hegyek befásításánál a szerény igényű tűlevelűvel, a P. austriaca és P. silvestriával tett kísérletet. Ez elégtelkeny fa gyökérzete sem tudott magának táplálékot szívní a kiaszott földből. Az akác itt-ott, a hol a talaj nem sós, meggyökereszik s ez nyújt reményt arra, hogy a teremő munkáját, mit megfontolatlanul tönkre tettek évszázadok előtt, gondos kezek, a vidék javára helyre hozzák.

A parkot a Szamos két ágra szakadó medre övezi körül; víze nem csak a növényzetet frissíti, hanem pompás fürdőket is szolgáltat a vár urainak.

A parkban kereszttúl-kasul árnyékos, jól gondozott utak vonulnak végig. Mindentűt pihenésre szánt padok vannak. Néhol fiatalos, másutt százados fák és cserjék terjesztik ki lombzatukat, vagy képeznek hosszan elnyúló egyenes zöld falat.

A gyepszőnyegeket, a virágok, a disznóvénnyek gondosan nyírva, metszve és fésűlve, a kertészet magasabb foku iskolájáról adnak számot.

Schönbrunn mellett ez sem vall szégyent, ha bár a bonczhidai kertész nevét semmi nem országos almanach nem adja át az utókornak. Mig Schönbrunnban hallám, hogy az udvar főkertésze magasabb kitüntetéssel, úgy tudom báróval ranggal, (Freiherr von) vonult nemrégiben nyugalmába.

A magas, napsugárnak kitett tővegűzák előtt 40—50 éves citrom- és narancsfák kínálják érett gyümölcsöket; ugyanezeken virágok is pompáznak a galyakon. Viruló lombzatuk mutatja, — hogy a bonczhidai enyhe éghajlattal a déli gyümölcsök fái nagyon meg vannak elégedve.

Odább haladva a kellemes sétányok erdőtisztásokra vezetnek. Az erdőt két néhol a tűlevelűekből neveltették a vár urai. Egyik ut emelkedésre vezet, melynek felső pontján pihenőül kínálkozik egy kis gloriét, honnan kedves látvány nyílik a dus mezőkön át a távoli hegyekre. Innen balra haladva, luczfenyő erdőbe érünk.

A levegő itt a legbalzsamosabb. A fák minden oldalról nézve, szabályos sort alkotnak s sorokban végig vonul a szél; mell magasságig gallytól letisztítva állnak a törzsek. Itt nagyokat lélekel az ember. Legfeléesebb a séta. A fák alatt a lehullott tűlevelek puhább és ruganyosabb szőnyeget szolgáltatnak, mint a kókuszmadracz. Egon-dosan mivel erdőt, a mezők felől a sima-lyan helyre vezet, jellel annak,

Ez azonban csak egy ideig fog tartani. A publikum rövid idő múlva észre fogja venni, hogy a legkedvesebb kirándulási pont akár Kolozsvár, akár Deés felől a bonczihai park. A vonat a legalkalmasabb időben Kolozsvárról és Deésről is egy óra alatt, a délutáni csúszban ide szállítja a kirándulókat.

A Témis gőzös a svéd Gothenburg és

Igen szép összeget gyűjtöttek össze, mint Szivar elárulónőnk. dr. Bikfalvy Károlyé és a bájos Fritz Marcsa. Kedves ki-
náltatásunknak senkisé is tudott ellentállani
s még azok is, kik soha szokat szivarozni,
szívesen áldoztak e czímen a jótékony-ság
oltárára.

— **A brassói főispán betegsége.** Maurer Mihály cs. kir. kamarás és Brassó-megye főispánja, mint részvétellel értesültünk, súlyos betegségbe esett. — Hat heti karlsbadi fürdőzés után hazament Brassóba, hol most reméli a gyógyulást.

— Uj vasutak Szilágymegyében.

lány egyben építendő zsidó-nagybányai
svónálának és átszállend-szilági cseh szén-
vonalnak engedélyező okirát most ma
a kereskedelemügyi miniszter. Ennek
nek értelmében a fővonalon hét állomás
a mellékvonalon pedig kettő. Az egyes
mások területét a miniszter következőképen
határozták meg: A zsidó nagybányai állomá-
son: Szamos-Udvahely állomás 375 méter,
Benedekfalva állomás 375 méter, Bénye-
lemez elágazó és vízállomás 400 méter,
Nagy-Nyires állomás 375 méter, Felső-
rakodó állomás 250 méter, Hosszúvízi állomá-
sok 400 méter, Hagymás-Lúpos állomás 375
méter, a svónalezd-szilágycsehi szárnyvonal
pedig: Egerháti állomás 350 méter, Szilágyszent-
Cseh vízállomás 250 méter. A szamosudvá-

nyíltan tudtomra adta, hogy tiltakozásom
vagy beleegyezésem nem különbséget tenni.

szerénység volt, és a fiatal emberekben több önuralom.

ólálkodva, soha sem lesz a
mondá Atherton kisasszony ingerülten

BCU Cluj-Napoca.

A Fabri ügynökség jó forrásból arról értesül, hogy Spanyolország válasza való

(Folytatás következik.)

